

BIHAR GESLAAGD?

Dit zouden we gaarne willen zeggen over de Bihar-actie, wel wetende dat het Bihar-project nog lang niet als voltooid kan worden beschouwd. Er komen reeds verheugende berichten uit India binnen en te zijner tijd hopen wij u op deze plaats hierover te berichten.

Maar ook onze actie is nog niet rond. Weliswaar werden sinds het einde van de vorige maand geen activiteiten meer ondernomen, maar nog niet alle gelden van de verschillende acties in het land zijn overgemaakt op de centrale rekening, zodat het definitieve resultaat nog niet bekend is. Hierbij het dringend verzoek aan organisatoren van plaatselijke acties om per omgaande de in hun bezit zijnde gelden over te maken, opdat in het volgend nummer van In en Om een overzicht gepubliceerd kan worden.

Toch willen we nu reeds een ieder, die zich op een of andere wijze heeft ingezet voor deze actie, hetzij door een rechtstreekse bijdrage, hetzij door het organiseren van activiteiten ten bate van de actie, oprecht hartelijk danken. Geen dank voor betoonde liefdadigheid, maar wel dank voor het bewijs dat humanisme en het humanist-zijn geen kwestie van loze woorden is; een bewijs van medeleven en solidariteit voor 16000 mensen in een ver en vreemd land.

Mocht u nog niet hebben bijgedragen of wenst u nog meer te geven, dan kunt u dit alleen nog korte tijd doen door

rechtstreeks storten of overschrijven op giro 64.75.00

Bihar-actie

utrecht

G. den Haan overleden

Op 27 januari 1965 is, 71 jaar oud, in Breda overleden de oud-voorzitter van de gemeenschap aldaar, onze vriend G. den Haan. Met alle respect voor het werk dat hij in deze functie verricht heeft, en waarvoor wij hem dank verschuldigd zijn, mag een geheel andere activiteit binnen de humanistische beweging extra beklemtoond worden. Hij was de eerste, die als geestelijk raadsman van het Verbond tot de humanistische geestelijke verzorging van gedetineerden werd toegelaten. Zijn arbeidsterrein lag in de gevangenis en het huis van bewaring te Breda. Acht jaar lang heeft hij op waardige wijze onvoorstelbaar veel tijd en energie aan dit bijzonder moeilijke werk gegeven. Hoezeer hij gewaardeerd werd bleek uit de belangstelling die raadsliden en cliënten tijdens zijn langdurig ziekbed getoond hebben. Een rijk leven is afgesloten.

P. A. Pols.

CANDIDATENLIJST HOOFDBESTUUR

Dr. J. P. van Praag, Voorburg (voorzitter)
J. Bijleveld, Bennebroek, en Mr. dr. H. J. Roethof, Voorburg (ondervoorzitters)
B. J. Max, Amersfoort (algemeen secretaris)
J. Pasman, Voorburg (penningmeester)
H. Bosselaar, Amsterdam, en Drs. W. van Dooren, Bilthoven (leden dagelijks bestuur)

Dr. H. Bongers, Oosterbeek
Mej. mr. J. J. Th. ten Broecke
Hoekstra, 's-Gravenhage
Drs. J. H. P. Colpa, Assen
Mevrouw J. K. van Eck, Rotterdam
Mevrouw D. Heroma-Meilink, Amstelveen
J. de Leede, Waddinxveen
E. T. Hoven, Amsterdam
Dr. E. Nordlohne, 's-Gravenhage

W. A. van Opijnen, Emmen
Mr. M. G. Rood, Amsterdam
Prof. dr. B. W. Schaper, Oegstgeest
P. Spigt, Amsterdam
Prof. dr. G. Stuiveling, Hilversum
Drs. D. de Vries, Eerschede
Prof. dr. L. van der Wal, Delft
Drs. A. J. Wichers, Renkum.

(voorstel Hoofdbestuur)

ACTUEEL HUMANISME

De eerstvolgende televisieuitzending van het Humanistisch Verbond in de Vararubriek Actueel Humanisme, door J. Bijleveld vindt plaats op 16 februari a.s. des avonds op Nederland 1 (zie programmabladen).

HET HOOFDBESTUUR BESPRAK...

in zijn vergadering van 30 januari de ingekomen congresvoorstellen en stelde de prae-adviezen vast. Goedkeuring werd gehecht aan de naamsverandering van de gemeenschap Usquert in Het Hogeland. Het H.B.-lid Prof. Dr. Stuiveling werd gelukgewenst met de verlening van het ere-doctoraat in de letteren en wijsbegeerte door de Gentse Universiteit. Een overzicht over de toestand van de gemeenschappen, samengesteld door de organisatie-secretaris werd besproken evenals een rapport van de hoofd-raadsman over de stand van de geestelijke verzorging in de strijdkrachten.

Het Hoofdbestuur keurde het voorstel van het D.B. goed om een bundel opstellen uit te geven, samengesteld uit studiemateriaal van de Werkgroep Wereldpolitiek. De bundel zal verschijnen onder de titel: „Humanisten over Oorlog en Vrede” en is een voorloper van een t.z.t. uit te geven rapport. Tijdsgebrek liet een bespreking van het ontwerp-jaarverslag niet toe, dit zal op de volgende vergadering van 27 februari plaats vinden.....

CANDIDATENLIJST REDACTEURS

Mens en Wereld, Dr. H. Bongers, Oosterbeek
In en Om, Th. W. Polet, Soestdijk
Woord van de Week, J. van den Ban, Utrecht
Taak en Toekomst, Th. W. Polet, Soestdijk
Kader, Th. W. Polet, Soestdijk
Ego, H. J. J. Lips
(voorstel Hoofdbestuur)

Gemeenschap Den Helder

Het kongres enz.,

I. stelt vast

a. dat er — tengevolge van de bewapeningswedloop in de wereld — een nukleair potentieel aanwezig is, zo groot dat de menselijke samenleving op aarde zou kunnen worden vernietigd;

b. dat er een duidelijke tendentie is naar een verdere verspreiding van kernwapens;

c. dat de kans op het uitbreken van een kernoorlog — ten gevolge van b.v. de uitbreiding van een lokaal konflikt tot een wereldoorlog (wel als „escalation” aangeduid), een ongeluk (de „accidental war”), een technische fout of een verkeerde beoordeling — toeneemt.

1e. naarmate het aantal nukleaire mogelijkheden groter wordt,

2e. als er situaties als „koude oorlog” of „gewapende vrede” gedurende een langer tijd bestaan, en

3e. indien er politieke en/of economische spanningen aanwezig zijn, toenemen of ontstaan in een wereld met tot de tanden toe gewapende en/of zich steeds verder wapenende naties;

d. dat er wapens van een gelijksoortig of nog groter vernietigend effect dan atomaire wapens tot ontwikkeling gebracht worden, met name biologische en chemische wapens;

e. dat de enorme hoeveelheid menselijke energie en het onvoorstelbaar grote stuk technisch en wetenschappelijk potentieel, die nu gebruikt worden voor de bewapening in de wereld, niet beschikbaar zijn voor een adequate aanpak van dringende en gigantische — voor een zeer groot deel economische — wereldproblemen, zoals de reeds nu allernoodzakelijkste strijd tegen honger, ziekte, armoede en onwetendheid in de z.g. ontwikkelingsgebieden, de wereldbevolkingstoename, water- en luchtverontreiniging, alsmede de aanpak van het vraagstuk van de toekomstige voedsel- en energievoorziening;

II. is van mening

a. dat een bewapeningswedloop grote risico's met zich brengt voor het menselijk welzijn;

b. dat een bewapeningswedloop niet de voorwaarden begunstigt, die noodzakelijk zijn om — binnen de kortst mogelijke tijd — tot een „veilige” en een voor ieder „leefbare” wereld te geraken;

c. dat er — naast de beide alternatieven: of éézijdige afschaffing van kernwapens of handhaving van het „machtsevenwicht” der atoommachten — nog een derde mogelijkheid bestaat, nl. het bereiken van *algemene en alzijdige, gecontroleerde ontwapening* via een aantal tussenstadia, en dat op deze derde mogelijkheid de activiteiten van de humanisten gericht moeten zijn, waarbij tegelijkertijd het economisch aspect en het aspect van de kollektieve veiligheid niet uit het oog verloren mogen worden;

III. geeft als zijn gezindheid te kennen

dat het de mensheid onwaardig is — waar ook ter wereld, door welke natie of groep van naties en in welke situatie dan ook — nukleaire of biologische en chemische wapens *daadwerkelijk-militair* te gebruiken, omdat dit gebruik — door de vernietigende uitwerking op de burgerbevolkingen van oorlogvoerende en niet-oorlogvoerende landen, maar vooral door de bij- en nawerking van kernexplosies tot in het nageslacht — redelijk, noch zedelijk te verantwoorden is;

IV. verklaart

a. elk streven, dat het gebruik van atoomwapens en biologische en chemische wapens *internationaal* wil verbieden en onmogelijk maken, te zullen steunen, indien het voorstellen betreft, die geen aanzienlijke éézijdige militaire voordelen opleveren;

b. dat het georganiseerde humanisme, door middel van eigen publiciteitsorganen en met behulp van de communicatiemiddelen en het wetenschappelijk potentieel, waarover het beschikt, in woord en geschrift mede de noodzakelijke voorlichting van de volken (in Nederland: het Humanistisch Verbond het Nederlandse volk) over de gevaren van de huidige bewapeningssituatie, de economische problemen in de wereld en over de reëel lijkende

mogelijkheden om uit de impasse te geraken, ter hand zal nemen;

c. iedere mogelijke, daadwerkelijke en morele, steun te zullen verlenen aan elk streven op wetenschappelijke basis, dat bewezen heeft — of belooft — een serieuze en objectief-zakelijke benadering te zijn van het vraagstuk oorlog en vrede met het doel de (kern)oorlog te helpen voorkomen, zoals b.v. de internationale Pugwash-beweging (en in Nederland o.m. het Nederlands Pugwash Komitee en het Polemologisch Instituut aan de Rijksuniversiteit te Groningen);

V. *dringt er bij de IHEU op aan stappen te ondernemen* a. bij de Regeringen van de nukleaire machten om

1e. die landen, die nog niet tot het partiële kernstopverdrag van Moskou zijn toegetreden, tot dit verdrag te doen toetreden;

2e. het partiële kernstopverdrag uit te breiden tot ook de ondergrondse proeven;

3e. al het mogelijke te doen om het internationaal ontwapeningsoverleg zo spoedig mogelijk te doen slagen, in het bijzonder wat betreft de afschaffing van nukleaire, biologische en chemische wapens;

b. bij de Regeringen van de niet-nukleaire landen om

1e. alles na te laten wat deze landen tot atoommachten zou kunnen maken;

2e. hun volle energie te geven aan het streven om te komen tot alzijdige ontwapening met een instituut voor deugdelijke controle en corrigeer- en sanktiebevoegdheden;

VI. doet een beroep op

het menselijk geweten, het redelijk denken, het verantwoordelijkheidsbesef en het gevoel van menselijke solidariteit in de wereld om langs pedagogische, wetenschappelijke, politieke en juridische weg te komen tot een ontwapende wereld met een internationale rechtsorde, waarin slechts plaats is voor nationale politie-eenheden (voor binnenlands gebruik) en een wereld-vredesmacht — als gezagsorgaan voor handhaving van de veiligheid in de wereld — met nauw omschreven en door alle landen aanvaarde en gerespecteerde bevoegdheden;

VII maakt deze resolutie kenbaar

a. aan de (nederlandse) pers, radio en televisie;

b. (via de IHEU) aan de Regeringen van de nukleaire en niet-nukleaire landen;

VIII en verzoekt

het eerstkomende kongres van de International Humanist and Ethical Union een resolutie van gelijke strekking aan te nemen.

Toelichting

a. Op het IHEU-kongres (zomer 1962 te Oslo) werd besloten de „Verklaring over de Wereldpolitiek” aan de leden van de aangesloten organisaties voor te leggen, opdat humanisten overal ter wereld zich een mening zouden kunnen vormen over de internationale problematiek. Aldus kwam het z.g. Oslo Statement op het HV-kongres 1963 aan de orde en werd door het kongres als discussiemateriaal aanvaard.

b. Vlak voor het HV-kongres '63 werd i.v.m. het Oslo Statement een „kleine permanente Werkgroep voor Wereldveiligheid” samengesteld. Deze werkgroep kreeg als opdracht o.m. mee

— de „Verklaring over de Wereldpolitiek” te bestuderen en van commentaar te voorzien, en

— het Hoofdbestuur van het Verbond te adviseren inzake mogelijke activiteiten van het Verbond met betrekking tot de door het Oslo Statement aangeraakte punten.

In zijn rede bij de installatie van deze commissie zei de voorzitter van het Humanistisch Verbond o.a.: „...wij zien uw werkgroep als een voortdurende stimulans tot de bezinning op het probleem van oorlog en vrede: voor het Hoofdbestuur, de gemeenschappen, het Verbond als geheel en de humanistische internationale. Dat bij dit alles het humanistisch aspect op de voorgrond dient te staan spreekt vanzelf.”

c. Het Helderse voorstel op het HV-kongres '63 (een veroordeling op morele gronden tegen elk gebruik van kernwapens en het pleiten voor steun aan de internationale Pugwash-beweging) werd d.m.v. een *motie van orde* van de agenda gevoerd. De zinsnede uit deze motie: „...dat echter de keuze tussen het al of niet aanvaarden van kernbewapening mede afhankelijk blijkt van het inzicht in de meest doeltreffende wijze om een atoomoorlog te voorkomen en daarom niet rechtstreeks uit de levensovertuiging voortvloeit...” is een te beperkte redenering, omdat

1e. de motie niet wijst op het gevaarlijke van de kernwapendreiging, en

2e. aan het punt voorbij gaat dat er juist aan de verdieping en verbreding van dat inzicht door humanisten veel gedaan kan worden. De door het Hoofdbestuur gelanceerde motie stond (en staat) in een wanverhouding tot de gegeven wereldsituatie. Duidelijk had moeten zijn dat het voorstel van Den Helder niet inhield het geven van politieke oplossingen, maar — in formeel maatschappelijke zin — een meer juiste morele houding wilde bevorderen t.a.v. het gebruik

CONGRESVOORSTELLEN

(of zelfs het denken aan het gebruik) van atoomwapens. Nog duidelijker had moeten zijn dat voor het Verbond een taak was (en is!) weggelegd betreffende de informatie, de discussie in klein en groot verband, het leggen van vitale kontakten op dit punt met instellingen en organen, die op het terrein van oorlog en vrede op verantwoordelijke wijze actief zijn, en, in verband met dit alles, ook juist met andersdenkenden.

Het is te betreuren dat dit niet is ingezien en dat — op zijn zachtst gezegd — zeer slordig is omgesprongen met het tweede gedeelte van het Helderse voorstel (steun aan de Pugwashbeweging), terwijl dit vooral, juist t.a.v. de voorlichting, een zeer belangrijk element vormde. De tekst van de motie van orde kan dan ook niet het laatste woord zijn dat humanisten betreffende de problematiek van oorlog en vrede te zeggen hebben.

d. In Mens en Wereld (15-6-'63) — schrijvend over het kort daarvoor gehouden Verbondskongres — meent de Voorzitter van het Verbond, dr. J. P. van Praag, dat het probleem oorlog en vrede voor het H.V. nog niet is afgedaan. „De discussies moeten voortgang hebben. Dat is precies wat op het kongres van Hoofdbestuursside is betoogd (...) Misschien — aldus dr. Van Praag — kunnen we zo ver komen dat we, bij alle verschil van inzicht, een gemeenschappelijke taak ontdekken en gaan uitvoeren. Het Hoofdbestuur zal daar het zijne aan trachten te doen. Maar ook van de gemeenschappen mag verwacht worden dat ze, ingevolge de kongresbesluiten, medewerken aan het uitstippelen van een lijn, die pacifisten en niet-pacifisten gezamenlijk volgen kunnen. Ze kunnen dat doen door bestudering, amendering en uitvoering van de Verklaring van Oslo.”

e. Op de Regionale Conferentie van 7 nov. '64 werd bij monde van dr. Van Praag meegedeeld dat de Werkgroep Wereldpolitiek op het HV-kongres 1965 hoogstwaarschijnlijk niet met „iets” zal komen. Deze mededeling is voor het bestuur van de gemeenschap Den Helder aanleiding geweest tot het schrijven van een brief aan het Hoofdbestuur — waarvan afschrift aan de Werkgroep Wereldpolitiek — waarin het heet dat Den Helder erop rekende „dat de Werkgroep met één of meer aanbevelingen zou komen inzake de kwestie oorlog en vrede.”

Nu gebleken is dat zulks niet gebeuren zal hoopt Den Helder nog tijd genoeg in staat te zijn zich „op eventuele Helderse activiteiten voor het komende kongres te beraden”. Den Helder wil echter niet de indruk wekken „de Commissie Wereldpolitiek voor de voeten te lopen”. „Aan de andere kant is het zo, dat wij het betrouwen dat de Werkgroep met niets komt, omdat wij van mening zijn dat het bepalen van een humanistisch standpunt (duidelijker en vergaander dan hetgeen de motie van orde op het laatste kongres uitsprak) urgent is. Nadrukkelijk willen wij hierbij stellen dat deze overtuiging de terzake-kundigheid van de Commissie Wereldpolitiek onaangeroerd laat.”

f. Bovenstaand voorstel vindt zijn oorsprong in

1e. de konstatering dat noch het Hoofdbestuur, noch de Werkgroep Wereldpolitiek, noch de redakties van de publiciteitsorganen van het Verbond sedert het kongres '63 veel hebben gedaan om een enigszins geordende voorlichting te geven over de vele aspecten van het vraagstuk oorlog en vrede (b.v. aan de hand van de Verklaring van Oslo);

2e. het feit dat er weinig of niets werd gedaan door de „top” van het H.V. om de discussie over de kwestie oorlog en vrede te stimuleren;

3e. de weigering van het Hoofdbestuur — in een brief d.d. 2 mei 1964 aan het bestuur van de gemeenschap Den Helder — om op grote schaal, dus binnen, maar ook buiten het Verbond, bekendheid te geven aan het feit dat (citaat uit de DB-brief van 17 september 1963) „op het kongres door de Voorzitter namens het Hoofdbestuur en met instemming van het kongres verklaard is, dat het Hoofdbestuur gaarne bereid is morele en waar mogelijk daadwerkelijke steun aan de Pugwashbeweging te bevorderen”, onder het argument dat een dergelijke verklaring „inopportuun” wordt geacht;

4e. de mededeling van 7 november 1964 dat de Werkgroep Wereldpolitiek niet met een aanbeveling op het HV-kongres 1965 zal komen;

5e. de wil het bewuste denken over de problemen van oorlog en vrede binnen het H.V., en de gemeenschappen waaruit het is opgebouwd, te bevorderen en het „gesprek van onderop” opnieuw op gang te brengen;

6e. de overtuiging dat het H.V. als grootste organisatie van een steeds belangrijker wordende geestelijke stroming in ons volk, niet zwijgen mag over een aangelegenheid, die, nauw verweven met het al of niet gaaf voortbestaan van de mensheid, een poging tot zedelijk waarden vraagt, ook als dit het risico met zich brengt dat zo'n oordeel misschien niet door de volle 100 % van de Verbondsleden zou worden onderschreven.

g. Bij het formuleren van het voorstel

1e. is o.m. uitgegaan van de „Verklaring over de Wereldpolitiek”; 2e. is gepoogd — uitgaande van hetgeen de motie van orde 1963 stelt en rekening houdende met de kritiek op het Helderse voorstel van 1963, tot een redaktie te komen die alle humanisten (zowel pacifisten, atoompacifisten, voorstanders van éénzijdige en die van alzijdige ontwapening en gedeeltelijke of algehele ontwapenaars, al dan niet geleidelijk te verwezenlijken) kunnen onderschrijven;

3e. is o.m. gebruik gemaakt van voor ieder toegankelijke literatuur, h. Literaturopgave

„De Humanist tussen de Wereldmachten” (w.i. de „Verklaring over de Wereldpolitiek”), HV-brochure;

„Over Oorlog en Vrede” door Prof. Röling, De Bezige Bij, Amsterdam;

„Wetenschap van de oorlog”, verslag landdag Socrates, Mens en Wereld 1 juni '63;

„Bewapening en Ontwapening als Factoren in de huidige Wereldsituatie”, artikel door Prof. Landheer, Rekenschap juni '63;

„Open Brief” van het Ned. Pugwash Komitee, verkrijgbaar adm. Ned. Pw. Kom., t Harde 3, Haren (Gr.);

Verslagen van de laatste Pugwashkonferenties, Mens en Wereld 14 maart '64 (12e konf.) en 24 okt. '64 (13e konf.);

een beschouwing door Prof. Röling over de 13e Pugw.-konf., Socialisme en Democratie nov. '64;

het verslag van voordrachten en discussie over de „Sociale Problematiek van Oorlog en Vrede”, Wetenschap en Samenleving, nr. maart/april '63;

artikelen over de ekonomie van be- en ontwapening door Prof. Pen en Prof. Kleerekoper, Wetenschap en Samenleving, nrs. mei, aug. en nov. '63;

een „Symposium over Weapons Management in World Politics” door Prof. Landheer, Wetenschap en Samenleving, sept. '64 (losse nrs. van W. & S. 75 ct., giro 22321 t.n.v. penn. Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers te Leiden);

„Het Vraagstuk van de Kernwapenen” en

„Woord en Wederwoord”, beschouwingen van de Gen. Syn. van de Ned. Herv. Kerk, uitg. Boekencentrum N.V., 's-Gravenhage;

„Aspecten van de koude Oorlog”, publicatie van het Polemologisch Instituut te Groningen, met beschouwingen van o.m. Prof. Delfgaauw, Dr. Kwee Swan Liat, Prof. Röling en Prof. Tinbergen, uitg. Van Gorcum, Assen.

Prae-advies hoofdbestuur

De algemene strekking wordt onderschreven. Andere brandende problemen, als b.v. de ontwikkelingsgebieden, vragen echter evenzeer de aandacht, terwijl voorts het Humanistisch Verbond als specifieke taak heeft de verdieping, verbreiding en verdediging van het humanisme. Dientengevolge zal het Humanistisch Verbond niet — zoals een speciaal hierop gerichte organisatie dat zou kunnen doen — alle, doch slechts een deel van zijn activiteit kunnen richten op de problemen van de bewapening.

In die zin geen bezwaar.

Gemeenschap Hilversum

Het Congres enz., overtuigd van het grote belang van humanistische geestelijke verzorging voor militairen, er eveneens van overtuigd dat vele humanisten ernstig bezwaar hebben tegen het opnemen van de humanistische geestelijke raadslieden binnen het militaire geheel, zoals dat o.a. blijkt uit het uniform, draagt het Hoofdbestuur op de mogelijkheden te onderzoeken om ten spoedigste te komen tot een humanistische geestelijke verzorging voor militairen die vrijer staan t.o.v. het militaire apparaat en waarvan de functionarissen hun werk doen zonder militair uniform.

Prae-advies hoofdbestuur

De geestelijke raadslieden voor militairen zijn en blijven burgers. Ze dragen wel een uniform, maar leggen geen officiersseed of -belofte af. Zij staan niet onder het militaire recht, maar onder verantwoordelijkheid van het genootschap, dat hen voor benoeming heeft voorgedragen (ic. het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond).

Het spreekt vanzelf dat de geestelijke raadslieden voor militairen zich dienen te houden aan de regels die gelden binnen het instituut waarin zij hun werk verrichten, evenals de raadslieden voor gedetineerden, raadslieden voor arbeiderskampen, raadslieden voor zieken- of bejaardentehuizen, enz. Overigens staan zij volkomen vrij van „het militaire apparaat” als zodanig.

Uniformering van geestelijke verzorgers voor militairen is naar de mening van het hoofdbestuur in oorlogstijd noodzakelijk vanwege de bescherming die het internationale landoorlogsreglement aan geuniformeerden verleent. In vredetijd is het echter in principe geen dwingende noodzaak dat de geestelijke raadslieden voor militairen in hun werk een uniform dragen. Wel echter zijn er enkele praktische overwegingen, die het naar de mening van het hoofdbestuur voorshands gewenst doen zijn. Niet alleen dat de geestelijke raadsman voor militairen door het dragen van uniform tot uiting brengt zich te rekenen tot de samenleving, waartoe ook zijn cliënten behoren. Daarbij komt dat een onderscheid in deze ten opzichte van de godsdienstige verzorgers ongewenst is om de schijn van enige discriminatie in dit opzicht te vermijden. Een voorstel aan de Minister om geestelijke verzorgers hun werk in vredetijd ongeuniformeerd te laten verrichten zou dan ook in overeenstemming met de diensten voor godsdienstige verzorging tot stand dienen te komen. Hoewel in bepaalde protestants-christelijke kringen

ook wel stemmen in die richting opgaan, lijken voorlopig de kansen op overleg dat tot een dusdanig voorstel aan de Minister zou kunnen leiden uiterst gering, gezien de verhoudingen.

Op grond van het vorenstaande heeft het hoofdbestuur overwegend bezwaar tegen aanneming van het voorstel.

Gemeenschappen Amstelveen

Amsterdam - Amstel

Amsterdam - Oost

Amsterdam - Tuinsteden - West

Amsterdam - West

„Het Congres enz.,

spreekt als zijn oordeel uit, dat binnen het Humanistisch Verbond in geleidelijk toenemende mate meer aandacht dan tot dusver dient te worden besteed aan:

a. de verdieping van de humanistische levensbeschouwing, waarbij o.a. aan ethiek, zin van het leven in deze tijd, mensbeschouwing en opvoedingsideaal wordt gedacht;

b. de uitwerking van de humanistische levensbeschouwing als een hanteerbare bijdrage tot de beleving van het humanisme door het bieden van materiaal, waarmee levenssituaties worden verduidelijkt.

Hiertoe moet gebruik gemaakt worden van alle beschikbare middelen en mogelijkheden, zowel centraal als in de gemeenschappen. In de gemeenschappen dienen hiertoe, waar mogelijk, werkgroepen gevormd te worden, die zich met deze verdieping en uitwerking bezig houden en mededeling doen van het resultaat. Centraal dient hierbij de Humanistische Stichting Socrates (verder te noemen: de Stichting) betrokken te worden. Daartoe zou zij;

1. studieonderwerpen aan de orde kunnen stellen, gekozen in overleg met de gemeenschappen, en zo mogelijk daarvoor benodigde documentatie verstrekken;

2. de op te vragen resultaten van de plaatselijke werkgroepen kunnen verwerken en samenvatten en daarvan zo spoedig mogelijk, doch tenminste éénmaal per jaar, verslag te kunnen uitbrengen aan het Hoofdbestuur en de gemeenschapsbesturen.

Beide activiteiten kunnen hetzij door de wetenschappelijke staf van de Stichting, hetzij door een door de Stichting in te stellen landelijke werkgroep worden verricht. Op deze wijze wordt een tweerichtingsverkeer tussen de gemeenschappen en het centraal apparaat bevorderd.

Als onderwerpen, die in eerste instantie aan de orde kunnen worden gesteld, wordt gedacht aan:

Humanistische vorming;

Aard en inhoud van de bijeenkomsten van het Humanistisch Verbond;

Normbesef in een veranderende wereld.

Het Congres draagt het Hoofdbestuur op, te bevorderen, dat de Stichting op bovengenoemde wijze haar werkzaamheden gaat uitbreiden en verzoekt de gemeenschapsbesturen, aan het totstandkomen en functioneren van de werkgroepen alle medewerking te verlenen."

Toelichting

Waardering dient te worden uitgesproken voor de indrukwekkende activiteiten, die door het centraal apparaat zijn en worden verricht. Wellicht mede door het organisatorisch aspect, dat vele vraagstukken verteren heeft het contact tussen de centrale instellingen en de gemeenschappen een naar onze mening veelal te eenzijdig karakter gedragen.

Wij menen, dat een verdere verdieping en uitwerking van de humanistische levensbeschouwing thans voor het Verbond een levensnoodzaak is geworden.

Daarom vragen wij binnen het kader van de bestaande mogelijkheden daarvoor uw aandacht. Binnen deze mogelijkheden zien wij een voor de Stichting typisch geëigende taak, te meer, waar in het centraal apparaat een wetenschappelijk medewerker aanwezig is. De geschetste oplossing heeft bovendien als voordeel, dat er betrekkelijk weinig financiële konsekwenties aan verbonden behoeven te zijn.

Wij zijn voorts van mening, dat de aangegeven wisselwerking tussen het centraal apparaat en de werkgroepen, die doelgericht moeten zijn opgezet, voor het humanisme als zodanig alleen maar vruchtbaar kan zijn; dit zeker daar deze wisselwerking aansluit op de tendenzen van mededenken en medeverantwoordelijkheid zoals die in het Humanistisch Verbond verankerd zijn.

Prae-advies hoofdbestuur

Naar uitbreiding van activiteiten in de voorgestelde richting wordt door het hoofdbestuur reeds — voorzover mogelijk — gestreefd.

Het artikel „studiegroepen" in Kader, 5e jg. No. 2, maart-april 1962, p. 34-35, dat vrijwel volledig tegemoetkomt aan de in het voorstel geformuleerde wens, heeft echter — voorzover bekend — niet tot veel activiteit terzake van de gemeenschappen geleid, het hoofdbestuur heeft althans geen rapporten van plaatselijke studiegroepen ontvangen. Voorts wordt in het tijdschrift Rekening, in de diverse rapporten (waaronder bv. Humanisme en Opvoeding), en in diverse brochures volop materiaal voor studiegroepen verstrekt, terwijl ook verschillende teksten van de radiolezingen gepubliceerd in Het Woord van de Week stof voor studie- en gespreks-groepen verstrekken, ook over de in het voorstel genoemde onderwerpen.

Aanzienlijke uitbreiding van de hoofdbestuursactiviteit terzake is niet mogelijk zolang het centrale apparaat sterk onderbezet is.

De wetenschappelijke staf is uiterst beperkt en onder meerdere belast met werkzaamheden voor Humanistisch Opleidings Instituut, Centrum voor Humanistische Vorming, secretariaten van een aantal commissies en werkgroepen van Humanistisch Verbond en Humanistische Stichting Socrates.

Wanneer aanneming van het voorstel mocht leiden tot grotere activiteit terzake van de zijde van de gemeenschappen en daardoor de éénzijdigheid tot tweezijdigheid mocht worden, wil het hoofdbestuur echter gaarne trachten aan die activiteit van zijn kant tegemoet te komen, voorzover het centrale apparaat dan daartoe in staat zal zijn.

In deze zin geen bezwaar.

Gemeenschap Zwolle

Het congres, enz. draagt het hoofdbestuur op maatregelen te nemen die er toe leiden dat de inhoud van „Mens en Wereld" in grotere mate dan voorheen bijdraagt tot de vorming en verbreiding van de humanistische levensbeschouwing.

Toelichting

Volgens de beginselverklaring stelt het Humanistisch Verbond zich de harmonische ontplooiing van de mens tot doel.

Dit doel tracht men in de gemeenschappen te bereiken door het organiseren van bezinningsbijeenkomsten, het oprichten van gespreks-groepen, het „praktisch" humanisme, enz. enz.

In de praktijk blijkt echter dat een groot deel van de leden van het H.V. — o.a. uit hoofde van hun meer individualistische instelling — betrekkelijk weinig deelneemt aan bovengenoemde gemeenschappelijke activiteiten. Verder is het voor de z.g. buitenleden dikwijls zeer bezwaarlijk, zo niet onmogelijk, regelmatig op de bijeenkomsten te verschijnen.

Uit het bovenstaande blijkt dat aan de orgaan Mens en Wereld een buitengewoon gewichtige taak is toebedeeld. Het is m.a.w. voor tal van leden de voedingsbron voor hun wereldbeschouwing. Vandaar dat zij daarin mogen verwachten een eenvoudige, duidelijke voorlichting betreffende het humanisme. Ook zou daarin de aandacht moeten vallen op het feit dat het humanisme in het eigen gezin dient te beginnen. Men zou oorzaken dienen aan te geven van falen op dit gebied. Zulks om te voorkomen dat de in het verleden, t.o.v. de thans volwassenen, gemaakte fouten, zich herhalen, t.o.v. de komende generatie.

Artikelen van sociale werkers en psychologen ter toelichting, zouden — mits eenvoudig gesteld — zeer instructief kunnen zijn. Zo zouden bv. sommige artikelen uit Kader zich zonder meer tot overname lenen.

Om die redenen kan men artikelen uit vroegere nummers over een verschenen werk uit de krijgsgeschiedenis ter zee, over het verkeer, over de gebeurtenissen in Z. Vietnam, Laos en de EEG, over Mens en Muziek e.d. moeilijk appreciëren. Dit betekent dus niet dat men die artikelen op zichzelf beschouwd, minder goed geschreven zou achten, maar wel dat men ze in dit orgaan niet op zijn plaats vindt.

Voorts sluit bedoelde kritiek in *geen dele* waardering uit voor het vele werk dat velen zich voor Mens en Wereld getroosten.

Prae-advies hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur onderschrijft de strekking van het voorstel in algemene zin, hoewel naar zijn mening er bezwaar tegen is dat „Mens en Wereld" geheel gevuld zou worden met bijdragen waarin het humanisme als zodanig aan de orde gesteld wordt en er uiteraard ook plaats behoort te zijn voor uit *humanistisch oogpunt* belangwekkende artikelen over andere onderwerpen.

Geen bezwaar.

Gemeenschap Rotterdam

Het Congres enz.,

besluit een contributieheffing toe te passen, die het de jongerengroeperingen, ook na de opheffing van de landelijke Humanistische Jongeren Gemeenschap, financieel mogelijk maakt hun activiteiten voort te zetten en verder te ontplooiën en daartoe de volgende wijzigingen aan te brengen in het Huishoudelijk Reglement en het Reglement voor Gewesten en Federaties:

Huishoudelijk Reglement.

Art. 15 bis wordt

1. Er kunnen binnen de plaatselijke gemeenschappen van het Verbond Humanistische Jongeren Groeperingen zijn, waartoe, voor zover zij zulks wensen, de leden kunnen behoren, die de leeftijd van éénendertig jaar nog niet hebben bereikt.

2. Humanistische Jongeren Groeperingen zijn bijzondere groeperingen als bedoeld in artikel 5 van de statuten.

3. De constituerende van een Humanistische Jongeren Groepering geschiedt niet dan met toestemming van het Hoofdbestuur.

4. Een lid van het bestuur van een Humanistische Jongeren Groepering woont als waarnemer de bestuursvergaderingen bij van de Gemeenschap, waarin zij werkzaam is.

Art. 18 lid 2 regel 6-7

„verminderd met het aantal leden der Humanistische Jongeren Gemeenschap” vervalt.

Art. 20 lid 5 regel 6-8

„en de contributies van de leden die tot een plaatselijke gemeenschap van de Humanistische Jongeren Gemeenschap behoren”, wordt:

„en de contributies van de leden die tot de Humanistische Jongeren Groepering van die Gemeenschap behoren”.

Art. 20 bis wordt

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 20 geldt voor de leden, aangesloten bij een Humanistische Jongeren Groepering, dat hun contributie wordt vastgesteld in het Huishoudelijk Reglement van die Humanistische Jongeren Groepering (met een minimum van f 10,— per jaar, behoudens het bepaalde in artikel 20 lid 3).

2. van de contributie der leden van een erkende Humanistische Jongeren Groepering wordt jaarlijks f 0,50 per lid afgedragen, zowel aan de centrale kas als aan de plaatselijke gemeenschap waartoe het betrokken lid behoort.

Reglement voor Gewesten en Federaties

Art. 2 lid 4 wordt:

De Humanistische Jongeren Groeperingen binnen het gebied binnen het Gewest worden — uitsluitend ten aanzien van de interne organisatie van het Gewest — gezamenlijk beschouwd als een plaatselijke gemeenschap. Zij kunnen zich gezamenlijk door ten hoogste vijf van hun bestuursleden doen vertegenwoordigen op de Gewestvergadering, die gezamenlijk zoveel stemmen uit kunnen brengen als zij volgens lid 3 van artikel 18 van het Huishoudelijk Reglement ten Congresse zouden kunnen uitbrengen, indien deze Humanistische Jongeren Groeperingen gezamenlijk in de zin van dit Huishoudelijk Reglement als een plaatselijke gemeenschap van het Humanistisch Verbond zouden worden beschouwd.

Toelichting

De jongerengroepen leiden in het algemeen een actief bestaan met vaak wekelijkse bijeenkomsten. Deze activiteit kost echter geld.

Bij handhaving van de huidige H.J.G.-contributie blijft na de door het Hoofdbestuur voorgestelde overgangsregeling te weinig over om de activiteiten te financieren (nl. slechts 35 %).

Verhoging van contributie baat niet, want 65 % van elke verhoging moeten de jongeren afdragen.

Prae-advies hoofdbestuur

Naar de mening van het hoofdbestuur dienen activiteiten van speciale groepen binnen de plaatselijke gemeenschappen (jongerengroepen, groepen van onder de 40, vrouwengroepen, gespreksgroepen, studiegroepen, enz.) gefinancierd te worden uit de middelen van de gemeenschappen zelf (en eventueel uit extra-bijdragen van de leden van de betreffende groep). Ook is het Hoofdbestuur bereid om als dat nodig is uit de centrale kas een bijdrage te verlenen. Het jongerenelement zou naar de mening van het Hoofdbestuur ook niet beter tot zijn

CONGRESVOORSTELLEN

recht komen, indien voor humanistische jongerengroepen een uitzondering zou worden gemaakt (en deze een afzonderlijke stem zou worden verleend in de gewestvergadering, naast die van de gemeenschap waartoe zij behoren).

Ten aanzien van jongerengroepen binnen de plaatselijke gemeenschappen heeft het Hoofdbestuur zijn standpunt neergelegd in de circulaire van 26 september 1964 aan de besturen van gewesten en gemeenschappen, waarnaar hier kortheidshalve wordt verwezen. Naast de 7 plaatselijke jongerengroepen, die een voortzetting zijn van plaatselijke gemeenschappen van de landelijke H.J.G., waren er tegen het einde van 1964 reeds 16 informele jongerengroepen in de geest van de vorengenoemde circulaire werkzaam.

Aanneming van het voorstel wordt ontraden.

Hoofdbestuur

Het Congres enz.,

overwegende dat door het besluit van de algemene ledenvergadering van de Humanistische Jongeren Gemeenschap op 2 november 1963 om de landelijke organisatievorm van de HJG op te heffen, de HJG landelijk niet meer als een gemeenschap functioneert, zodat de plaatselijke HJG-groepen in organisatorisch opzicht niet meer van karakter verschillen dan andere informele groeperingen binnen een plaatselijke gemeenschap van het Verbond,

besluit tot de volgende wijzigingen in het Huishoudelijk Reglement:

a. Te laten vervallen artikel 15 bis.

b. In artikel 17 te schrappen de woorden „en 20 bis”.

c. In het tweede lid van artikel 18 te schrappen de woorden „verminderd met het aantal leden der Humanistische Jongeren Gemeenschap”.

d. In het vijfde lid van artikel 20 te schrappen de woorden „en de contributies van de leden die tot een plaatselijke gemeenschap van de Humanistische Jongeren Gemeenschap behoren”.

e. Te laten vervallen artikel 20 bis.

Toelichting

Het doen vervallen van artikel 20 bis van het H.R. houdt in dat in den vervolge ook voor de tot een plaatselijke HJG-groep behorende leden van het Verbond de contributie- en afdrachtregeling volgens artikel 20 van het H.R. zal gaan gelden, zoals dit reeds sinds 1961 ook voor de niet tot een plaatselijke groep behorende leden van de HJG het geval was.

Ten aanzien van de gemeenschappen waar thans een HJG-groep aanwezig is, stelt het hoofdbestuur zich voor desgewenst een overgangsregeling te treffen, die er op neerkomt, dat het hoofdbestuur aan de betrokken gemeenschappen een tegemoetkoming verstrekt, die ten hoogste zal bedragen: voor 1966 75 %, voor 1967 50 % en 1968 25 % van het verschil tussen de afdracht van de leden van de HJG-groep (65 % van de contributiebedragen, nl. 60 % + 2½ % aan de centrale kas, en 2½ % aan het gewest) en de f 0,50 per lid volgens het huidige artikel 20 bis van het H.R. Het is de bedoeling dat in de loop van deze overgangsperiode de financiering van de HJG-groep wordt overgenomen door de gemeenschap, zoals dat ook met andere informele groepen het geval is. De overgangsregeling zal niet gelden voor nieuw op te richten jongerengroepen (ook niet als ter plaatse een HJG-groep heeft bestaan).

Gemeenschap 's-Gravenhage-Oost

Het Congres, enz.,

sprekt de wenselijkheid uit statuten, c.q. het huishoudelijk reglement zodanig te wijzigen dat de sympathisanten een blijvende status krijgen en hun rechten worden vastgelegd.

Toelichting

Het instituut van de sympathisanten in indertijd gedacht als een tijdelijke maatregel, die voor twee jaar zou gelden. De bedoeling is geweest, dat de sympathisanten na afloop van deze termijn zouden beslissen of zij lid willen worden of niet. In de praktijk heeft dit systeem echter moeilijkheden gegeven: veelal wordt genoemde termijn niet in acht genomen en laten zowel het bestuur van de betrokken gemeenschap als de sympathisanten zelf de zaak zoals zij was. Zij betalen de bijdrage van f 10,— en blijven sympathisant. — althans Dringt het bestuur op een beslissing aan, dan blijkt — althans volgens de ervaring in 's-Gravenhage-Oost — de neiging om lid te worden uiterst gering. Velen vallen als sympathisant af. Ook het voorstel om contribuant van het „Steunfonds Praktisch Humanisme” te worden, valt zelden in goede aarde.

Er is blijkbaar een categorie personen, die wel een zekere sym-

pathie voor het Verbond koesteren, maar deze niet hoger doseren dan een bijdrage van f 10,—, zonder dat ze werkelijk met der daad deelnemen aan de activiteiten. Wanneer men dit feit onder het oog ziet is er naar de mening van de gemeenschap 's-Gravenhage-Oost niets op tegen om een officieel en permanent „sympathisantschap” te erkennen.

Men kan hier tegen principiële bezwaren aanvoeren, maar het karakter van het Verbond als levensbeschouwelijk centrum wordt er toch in geen dele door aangetast.

Wel zal het nodig zijn, de rechten der sympathisanten duidelijk te definiëren. Men zal de gelegenheid tot deelname aan de activiteiten niet geheel moeten afsluiten (zondagochtend-bijeenkomsten, gespreks-groepen, huiskamerbijeenkomsten). Dit houdt in dat de sympathisanten ook het plaatselijke blaadje moeten toegezonden krijgen, opdat zij zich van een en ander op de hoogte kunnen stellen. Daar de bijdrage van f 10,— niet toereikend is om de kosten te dekken, is er aanleiding haar te verhogen tot bv. f 15,—.

Prae-advies hoofdbestuur

Het hoofdbestuur ziet geen aanleiding om thans tot een regeling van de status van sympathisanten over te gaan. Een permanente status van de sympathisanten zou ten koste van het lidmaatschap gaan. Het voorstel wordt ontraden.

Gemeenschap Hilversum

Het Congres van het Humanistisch Verbond, enz., spreekt de wenselijkheid uit, dat zoveel mogelijk gemeen-

CONGRESVOORSTELLEN

schappen van het Humanistisch Verbond plaatselijk de beschikking hebben over een eigen centrum en draagt het Hoofdbestuur op een commissie te vormen met de taak de mogelijkheid te onderzoeken om op korte termijn tot het stichten van dergelijke centrale gebouwen voor humanistisch werk te komen.

Toelichting

De bedragen, waarover de plaatselijke gemeenschappen beschikken, blijken niet toereikend om een eigen gebouw te stichten en te exploiteren. Daarom acht de gemeenschap Hilversum de enige mogelijkheid gelegen in een landelijk plan, zodat met geld uit het gehele land achtereenvolgens in de verschillende plaatsen dergelijke gebouwen tot stand komen. Zoals men weet zijn van overheidszijde belangrijke subsidies voor zulke „levensbeschouwelijke tehuizen” beschikbaar.

Prae-advies hoofdbestuur

Het hoofdbestuur juicht de gedachte van eigen gebouwen toe. De exploitatie echter brengt vele problemen mee. Het hoofdbestuur is bereid — mede ten behoeve van de gemeenschappen — een nota te doen samenstellen, waarin de mogelijkheden en moeilijkheden worden uiteengezet. In die zin geen bezwaar.

STICHTING STEUNFONDS PRAKTISCH HUMANISME AMERSFOORT

GIRO 6168

HV-CONTRIBUTIE EN INKOMSTENBELASTING

Is de contributie voor het Verbond aftrekbaar van de inkomstenbelasting? Deze vraag wordt nog weleens gesteld en daarom wijzen wij er hier nog eens op dat de betaalde contributie aan het Humanistisch Verbond mede begrepen kan worden onder de giften aan kerkelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke en het algemeen nut beogende instellingen, waarvoor ingevolge artikel 51a van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 (en artikel 14a van het Besluit op de Loonbelasting 1940) vermindering van belasting kan worden aangevraagd bij de Inspecteur der Belastingen, indien zij tezamen meer dan f 100,— en meer dan 1% van het zuiver inkomen bedragen.

HUMANISTISCH MEISJE GEVRAAGD

De echtgenote van de secretaris van de Manchester Humanist Society (in het dagelijks leven tandarts), zoekt voor één jaar een Nederlands meisje om in de familiekring te helpen in de huishouding en de verzorging van twee kinderen (3 en 5 jaar). In de afgelopen vijf jaar is er telkenjare een ander buitenlands meisje geweest, bij voorkeur van humanistische huize. Volgens opgave biedt Manchester de mogelijkheid tot studeren en wordt voor een werkvergunning en behoorlijke betaling zorg gedragen.

Geïnteresseerden kunnen zich richten tot de redactie van In en Om.

UIT DE GEMEENSCHAPPEN

Door het opnemen van de congresvoorstellen in In en Om, kan ditmaal weinig ruimte besteed worden aan het nieuws uit de gewesten, federaties en gemeenschappen. Er zijn ook weinig uitschietende nieuwtjes te vermelden, of het moest zijn dat er alom beweging is en komt in het Verbondsleven. Diverse werkgroepjes komen tot stand op plaatsen waar geen gemeenschap is, er ontstaan steeds meer gespreks- en jongerengroepen en de meeste gemeenschappen hielden een nieuwjaarsbijeenkomst waarover volgend maal meer.

ENGELS - NEDERLANDSE VAKANTIE

Internationaal contact, juist tussen leden van Humanistische organisaties, is een nuttige zaak. Het idee voor een gezamenlijke vakantie met leden van het British Humanist Association werd door de BHA enthousiast ontvangen, maar kon een aantal jaren door omstandigheden niet worden uitgevoerd. Nu is het zo ver! Het aantal voor onze Engelse vrienden gereserveerde plaatsen is al volgeboekt. Van de voor de Nederlanders bestemde plaatsen zijn er nog enkele beschikbaar.

Belangstellenden voor deze Engels-Nederlandse vakantie, die gehouden wordt van 14 t/m 28 augustus, worden verzocht zich zo spoedig mogelijk te laten inschrijven bij De ARK*) waar u ook alle inlichtingen kunt krijgen. Een unieke gelegenheid voor

BEJAARDEN - VAKANTIE

Gezien de steeds groeiende belangstelling staat ook in 1965 „De Ark” weer gedurende vijf weken open voor onze bejaarde leden.

In het voorjaar zijn er 2 weken, nl. van 15 t/m 22 en 22 t/m 29 mei. In het najaar zijn er drie weken, t.w. van 4 t/m 11, 11 t/m 18 en 18 t/m 25 september.

De leiding zal te zijner tijd bekend gemaakt worden. De prijs is gelijk aan vorig jaar; f 48,50 p.w. Elke deelnemer heeft recht op een kaart van f 3,50 voor 21 consumpties.

U kunt zich schriftelijk aanmelden bij DE ARK*). Wees er vlug bij! De belangstelling is groot.

PAASKAMP 1965

„De Ark” is in de week van Goede Vrijdag geheel vol. Daarom begint het Paaskamp ditmaal op zaterdagochtend na het ontbijt, maar daarom eindigt het dan ook pas op dinsdagochtend. U kunt dus toch van drie volle dagen genieten.

De kosten bedragen f 33,50 per persoon. Voor kinderen van 0 t/m 5 jaar f 17,— en voor 6 t/m 12-jarigen is het f 25,— per kind.

Zij, die overwegen het Paaskamp te bezoeken, adviseren wij vlug te beslissen en zich op te geven bij DE ARK*). Elk jaar zijn er teleurgestelden.

duurzame vriendschapsbanden, zoals er meer in ons vakantie-oord zijn gesmeed.

*) Vakantie-oord „De Ark”

Belvédèrelaan 14

Nunspeet. Tel. (03412) 2404